

Historiški moment je treba izkoristiti. Zveza z Avstrijo se zasmehuje in Italijani se pozivljajo, da si podajo roke in se združijo v osvoboditev Trsta in Tridenta od avstrijskega jarma. Društvo to so sicer — kakor sem že rekel — razpustili, ali na njega mesto stopilo je drugo društvo. Tega društva je že včeraj eden govornik omenjal, toda ne podal bi popolne slike, ako bi se tudi jaz ne dotaknil tega društva. To društvo, katero je stopilo na mesto razpuščenega društva, je društvo „Dante Alighieri“. To društvo vodijo nekoliko previdnejši in so je ustanovili pod manj sumno firmo. Prvi smoter tega društva je, napraviti v Tridentu spomenik slavnemu pesniku. Toda to ni njega jedini, izključljivi smoter. Kaj je njega prvi smoter, kaže nam najbolje prvo zborovanje tega društva, katero so obdržavali dné 24. marca v Rimu. To zborovanje pozdravil je mestni župan v imenu mesta, „od katerega je — tako je rekel — v starem času oreš razprostiral čez celi svet svoje mogočne peroti. Rimski genius, pod katerega pokroviteljstvom je začelo društvo svoje delovanje, naj pospešuje in vresniči njega plemenite cilje v blagor in slavo italijanskega naroda“.

Zborovanje je otvoril Ruggero Bonghi, bivši italijanski naučni minister, jeden naj zmernejših politikov in predsednik rimskega pisateljskega društva, torej mož, kateri živi v najboljših odnošajih z duševno aristokracijo. Kako da je stališče temu možu glede na Avstrijo in gledé na aspiracije iredente, pove nam najbolje neko pismo, katero je nekomu pisal v Istro.

Nabirali so namreč po Italiji za bedne in došel je znesek tudi iz Istre. Bonghi se je zahvalil za ta dar in je svojemu pismu pridodal: Spričevalo, katero nam pošljete: da namreč ljudstvo po onih krajih deli z nami radost in veselje, je poročstvo, da se bodo nekega dne — in ta dan ni posebno daleč — oni, katere družji le ljubezen, po umetnosti in previdnosti vlad, kakor tudi po navdušenju in zavednosti narodov združili v jedno državo. (Čujte, čujte! na desni).

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Dolenjski železnici. Minuli petek dopoludne pred javno sejo sprejel je železniški odsek z malimi premembami načrt zakona o zgradbi dolenjskih železnic. Poročevalec g. poslanec Šuklje prinesel je poročilo do malega zgotovljeno k posvetovanju odsekovim, in v soboto bil je zopet zgotovljen v smislu sklenjenih prememb, katero zadevajo prispevk, oziroma poročstvo dežele k stroškom zgradbe in pa to, da se poprijema gotove omejitve za zgradbo namenjenih prog. Kolikor se je čulo, ima zakon o dolenjskih železnicah v zbornici poslancev priti v posvetovanje v sredi tega

tedna. Morebiti doide nam še za ta list „Novice“ brzojavno poročilo z Beča.

— Prvi maj minul je mirneje, kakor bi bilo pričakovati. Izrekoma po slovenskih pokrajinah minul je ta delavski praznik brez neredov. V Ljubljani se je sicer zbralo nekoliko delavcev v gostilni „Hotel Evropa“ in popoldne so se podali v Šiško, toda vse to vršilo se je v lepem redu. Ker je popoldne dežvalo, zbrali so se delavci kmalu na večer zopet v „Hotelu Evropa“ in na večer imeli so godbo začetkom dovoljeno do 10. ure, ker se je pa red varoval izgledno, podaljšal je mestni magistrat godbi čas do polnoči. Tudi na Dunaji minul je praznik, katerega so delavci praznovali skupaj v Praterju, do 6. ure zvečer brez nereda. Na večer med 10. in 11. uro in kasneje ni bilo na ulicah zapaziti ne najmanjše premembe, skoraj da je bilo proti navadi mirno. Pri tem je pomisliti, da se v nedeljah spomladni čas, izrekoma v bližino Dunajske okolice podaja po 2000 do 300.000 ljudi, katerim se pri povratku nazaj v mesto bolj ali manj pozna veselost, ako ne še več kot ta. Prvega maju pa je bilo to bolje, ker ni bil praznik in pa, ker je mnogo ljudi vendarle imelo nekaj strahu pred izgredi. Tudi na Francoskem in na Laškem ter v Belgiji, kjer so se povsod delavci zbirali v mnogobrojnem številu, ni bilo pomenljivih izgredov, akoravno je tu in tam vojaštvo imelo povoda, razganjati včas predrzne delavce. Pripravljali so anarhisti večji napad na vlado na Francoskem, toda vlada je kolovodjem v pravem času prišla na sled, jih dejala v zapor in jim pobrala orožje.

— Dnevni red seji ljubljanskega občinskega sveta v torek 6. dan maja t. l. ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Naznanila predsedstva. 2. Pravnega in personalnega odseka poročilo glede rezultata letošnjih dopolnitvenih volitev za občinski svet. 3. Volitev podžupana (§ 31. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano). 4. Volitev stalnih osem odsekov občinskega sveta in dopolnitvene volitve v nekatere občasne odseke. 5. Finančnega odseka poročilo: a) o pozivu vis. c. kr. vlade, pod katerimi pogoji bi za slučaj mobilizacije mestna občina prepustila vojnemu erarju šolski poslopji na Cojzovi cesti in v poljskih ulicah in pa nekatere druge šolske prostore; b) o nakupu hiš števil 15 in 17. v kravji dolini. 6. Šolskega odseka poročilo: a) o vodstvu I. mestne deške ljudske šole prošnji za izredni prispevek za učila in knjižnico; b) o prošnji šolskega sluge Ivana Skubeta za prvo petletnico; c) o mestnih ljudskih šol računih glede dotacij za l. 1888/9; č) o računih glede dotacij c. kr. velike realke in priklopljene ji modelirske šole za 1889. leto.

— Novo deželno gledališče. Kakor je videti, zidalo se bode novo deželno gledališče vendar le na bolj primernem prostoru, kakor pa bi bil sejmski trg pred staro hranilnico. Kakor namreč čujemo, bode mogoče v bližini muzeja in nove hranilnice, blizo Em. Mayer-jeve hiše dobiti stavišče, katero bode bolj vstrezalo splošnem zahtevam, ne da bi prizadeval nakup deželi večje stroške.

— Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska. V dobi devetih mesecev obolelo je 600 blagajničnih udov, izmed teh 537 moških in 63 ženskih. Umrlo je 16 udov, mej temi 3 ženske. Izplačalo se je bolniščine 4288 gld. 49 kr., bolniških oskrbovalnih troškov 627 gld. 84 kr., voznine 67 gld. 49 kr., zdravniških troškov 1613 gld. 84 kr., za zdravila 1076 gld. 66 kr., pogrebščine 206 gld., za kopalji 32 gld. 95 kr., za terapijske pripomočke 23 gld. 98 kr., za obveznino 20 gld. 30 kr., torej skupno 7957 gld. 55 kr.

— Obletnica smrti pokojne cesarice Marije Ane praznovala se je z veliko peto mašo v škofijski cerkvi šenklavški, katero je pel prevzvišeni gospod knezoškof Missija v navzočnosti civilnih, avtonomnih in vojaških dostojanstvenikov in mnogo občinstva.

— † Umrla je minulo nedeljo v Tržiču gospa Marija Dev, udova Killerjeva, rojena Schuller, v 76. letu svoje starosti.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Minule dni vršila so se skupna posvetovanja skupnega ministerstva in pa ministerskih predsednikov in finančnih ministrov naših in ogerskih, ki so po dognanim posvetovanji pod predsedništvom cesarjevim konečno sklenili potrebščine in pokritje skupnega državnega proračuna za vso državo. Za gotovo se trdi, da se med potrebščinami nahajajo tudi svote za vpeljavo novega, brezdimnega smodnika in pa za splošno vpeljavo 8 milimetrov debelega streliva.

V zbornici poslancev sklenila se je še le ta ponedeljek razprava o proračunu za finančno ministerstvo.

Današnji in včerajšnji dan računala sta se potrebna za razpravo proračuna za trgovinsko ministerstvo. Sred tega tedna namenjena je ena seja za rešitev družih takozvanih manjših predmetov, med temi: sklep gosposke zbornice o hišnem davku in zakon o zgradbi dolenskih železnic.

O boleznih zborniškega predsednika dr. Smolka se poroča, da je stari gospod z nedelje na ponedeljek več ur prav dobro spal in da se mu je obrnilo na bolje, kar je toliko veseleje slišati, ker je pljučnica pri starih ljudeh večidel smrtonosna.

Omeniti je še prizora iz zborovanja zbornice poslancev minuli petek.

Pripetilo se je namreč prejšnji dan, pa gotovo ne v prvič, da se je koncem seje vložena interpelacija mladočehov med nemirnostjo, ki je navadna koncem seje, prečitala samo površno, ker se v tiskanih stenografskih zapisnikih tako objavi do besede in ker redoma nihče ne posluša čitanja interpelacij.

Zato porabi v petek mladočeški poslanec dr. Vašati priliko, da napade podpredsednika Chlumecky-ja, zakaj

se ne drži jasnih določil pravičnega reda, po katerem je interpelacije prečitati do besede.

Pri tej priliki napadal je podpredsednika, pristaša liberalne stranke, da se hoče ravno za čas njegovega predsedovanja vpeljati taka razvada. Ko Vašati prične govoriti, pri tej priliki tudi o nemško-češki poravnavi, odtegne mu podpredsednik besedo in ko se potem začne grof Lažansky za Vašati-ja potezovati prav nedostojnim načinom, pokliče ga podpredsednik trikrat za poredoma k redu, med splošnim pritrjevanjem obeh strank zbornice. Omenjamo samo, da se taki prizori, povzročeni ali po dr. Vašati-ju ali pa po grofu Lažansky-ju, ponavljajo večkrat. Čuditi se je, da se vendarle še nahajajo celo slovenski listi, kateri zahtevajo pajdašenje slovenskih poslancev s to mladočeško sodrugo.

Omenjamo pri tej priliki še druge, ostudne prikazni, katero je rodila mladočeščina. Dr. Rieger izrazil je v svojem govoru pri glavni razpravi o proračunu, da bode še dalje vestno vse svoje moči posvečaval blagoru svojega naroda, ako pa bi ne vžival več zaupanja svojih volilcev, zapustil bi po vsem hladnokrvno svoje mesto in želel bi, da bi za ta slučaj njegov naslednik to mogel reči o sebi s tako dobro vestjo, kakor on.

Mladočehi oklenejo se te obljube, rujejo med deželno-zborskimi volilci Riegerjevimi ter konečno skujejo neko nezaupnico zoper starozasluženega dr. Rieger-ja

Ta nezaupnica je sicer komaj par dni plavala na površji, ker pokazalo se je, da je nezaupnica šepasta in vrh tega vsiljena po mladočeških korteših, in gotovo je, da se stari boritelj za češki narod dr. Rieger ne bode oziral na tako umetno skovane spletke mladočeških rovarjev. Pa tudi ta korak dosti znači kolovodje one češke stranke, katera za čas sila kritičnega položaja, zavratno ruje zoper one moče, ki že pol stoletja uživajo zaslužen zaupanje onega naroda, kateremu so z vso svojo požrtvovalnostjo pomagali do boljšega stanja.

Ogerska. — Vse znamenja kažejo, da se v deželnozbornskih krogih ogerskih vrši temeljiti prevrat, kateremu daje povod sedanja sestava ministerstva z grofom Szaparijem na čelu. Pričakuje se namreč, da se v kratkem združite obe veliki stranki zbornice, liberalna dosedajna večina in pa zmerna opozicija pod vodstvom grofa Appony-a. Ako se to dejansko zvrši, potem dobi sedanja vlada močno zaslombo, obetati si more daljo uspešno prihodnost in nikdar več bi ne bilo pričakovati, da se povrne doba samovladanja Koloman Tiszovega.

Španska. — Neredi, povzročeni po delavcih, množijo se v večini okrajev tako obilno, da se je v vsi Kataloniji že proglasilo zasedni stan.

Laška. — Z Livorne se brzojavlja, da so delo vstavili izvožčeki, fijakerjev, in pa konjskih železnic, prav tako so popustili delo mizarji in delavci pri plinovitih tovarnah, tudi mnogo pekovskih pomočnikov popustilo je delo.